नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

काठमाडौं, असार ३१ गते २०३३ साल

श्री ५ को सरकार

शिक्षा मन्त्रालयको

सूचना

नेपाल शिक्षा सेवा (समूह तथा श्रेणी विभाजन, नियुक्ति र बढुवा)

नियमहरू, २०३३

नेपाल निजामती सेवा ऐन, २०१३ को दफा ७ र ८ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छः–

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यी नियमहरूको नाम "नेपाल शिक्षा सेवा (समूह तथा श्रेणी विभाजन, नियुक्ति र बढुवा) नियमहरू, २०३३" रहेको छ।

(२) यी नियमहरू तुरून्त प्रारम्भ हुनेछन्।

२. परिभाषाः विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यी नियमहरूमा,–

(क) "सेवा" भन्नाले नेपाल शिक्षा सेवा सम्झनुपर्छ ।

आधिकारिक मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) "श्रेणी" भन्नाले सेवाको श्रेणी सम्झनुपर्छ।

(ग) "समूह' भन्नाले सेवाभित्र रहेका पदहरूको कामको प्रकृति र ती कामलाई सम्पादन गर्न चाहिने न्यूनतम शैक्षिक योग्यता र कार्य विशिष्टताको आधारमा श्री ५ को सरकारले विभाजन गरेको समान प्रकृतिको पदहरूको समूह सम्झनुपर्छ ।

(घ) "उप–समूह" भन्नाले समूह अन्तर्गत कायम गरिएको उप–समूह सम्झनुपर्छ।

३. सेवामा रहने श्रेणी, समूह र उप–समूहः (१) सेवामा निम्नलिखित श्रेणीहरू रहनेछन्:–

(क) विशिष्ट श्रेणी

(ख) प्रथम श्रेणी

(ग) द्वितीय श्रेणी

(घ) तृतीय श्रेणी

(२) सेवामा रहने समूहहरू र उप–समूहहरू अनुसूची १ मा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

(३) श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी अनुसूची १ मा आवश्यक संशोधन गर्न सक्नेछ ।

(४) सेवाको विभिन्न समूह वा उप–समूहमा रहने श्रेणी तथा पद श्री५को सरकारले समय समयमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिदिएबमोजिम हुनेछ।

(५) श्री ५ को सरकारले सेवाको विभिन्न पदमा हाल बहाल रहेका कर्मचारीहरूलाई निजहरू बहाल रहने समूह वा उप–समूहमा पदसहित निर्धारण गरी त्यसको सूचना सम्बन्धित कर्मचारीहरूको जानकारीको लागि नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित गर्नेछ ।

(६) उप-नियम (५) बमोजिम सेवामा बहाल रहेका कर्मचारीहरूको समूह वा उप–समूह निर्धारण भएपछि कर्मचारीले सेवाको एक समूह वा उप–समूहबाट अर्को समूह वा उप–समूहमा परिवर्तन गर्न पाउने छैन ।

(७) उप- नियम (६) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सेवाका कुनै कर्मचारीले आफ्नो शैक्षिक योग्यता र कार्य विशिष्टताको आधारमा सेवाको एक समूह वा उप-समूहबाट अर्को समूह वा उप-समूहमा परिवर्तन गर्न चाहेमा निवेदन दिन सक्नेछ र यस्तो निवेदन परी श्री ५ को सरकारले मनासिव देखेमा त्यस्तो कर्मचारीको समूह वा उप-समूह परिवर्तन गर्न सक्नेछ ।

तर त्यसरी समूह वा उप-समूह परिवर्तन गरिएको कर्मचारीले परिवर्तन भएको समूह वा उप-समूहभित्र हुने बढुवाको लागि समूह वा उप-समूह परिवर्तन भएको मितिले एक वर्षसम्म संभाव्य उम्मेदवार बन्न पाउने छैन ।

४. रिक्त पदको पूर्ति र बढुवा: (१) सेवा अन्तर्गतको समूह वा उप-समूहमा रिक्त भएको पदको पूर्ति देहायबमोजिम गरिनेछ:—

(क) विशिष्ट श्रेणीको पद रिक्त भएमा प्रथम श्रेणीका कर्मचारीहरूमध्येबाट बढुवाद्वारा ।

(ख) प्रथम श्रेणीको पद रिक्त भएमा द्वितीय श्रेणीका कर्मचारीहरूमध्येबाट बढुवाद्वारा ।

(ग) द्वितीय श्रेणीको पद रिक्त भएमा तृतीय श्रेणीका कर्मचारीहरूमध्येबाट बढुवाद्वारा ।

(घ) तृतीय श्रेणीको पद रिक्त भएमा नयाँ नियुक्तिद्वारा वा राजपत्र अनङ्कित प्रथम श्रेणीको पदमा स्थायी रूपले घटीमा पाँच वर्षसम्म अटूट सेवा गरेका कर्मचारीहरूमध्येबाट बढुवाद्वारा ।

(२) उप-नियम (१) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम बढुवाद्वारा विशिष्ट श्रेणी, प्रथम श्रेणी वा द्वितीय श्रेणीको रिक्त पद पूर्ति गर्दा त्यस्तो पद जुन समूह वा उप-समूह भित्रको हो सोही समूह वा उप-समूहको आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता पुगेको कर्मचारी-हरूमध्येबाट बढुवाद्वारा गरिनेछ ।

तर जनरल एजुकेशन समूह अन्तर्गत कायम गरिएको उप-समूहका कर्मचारीहरूले सो अन्तर्गतका कुनै उप-समूहको रिक्त पदको लागि हुने बढुवाको निमित्त सो उप-समूहको लागि आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता पुगेमा संभाव्य उम्मेदवार हुन पाउने छन् ।

(३) उप-नियम (१) को खण्ड (क), (ख), (ग) र (घ) बमोजिम बढुवाद्वारा विशिष्ट श्रेणी, प्रथम श्रेणी वा द्वितीय श्रेणी वा तृतीय श्रेणीको रिक्त पद पूर्ति गर्दा टीचिङ्ग (अध्यापन) समूहभित्र संस्कृत र अंग्रेजी तर्फको र महा-विद्यालय र माध्यमिक विद्यालय तर्फको छुट्टा छुट्टै बढुवाद्वारा गरिनेछ ।

(४) उप-नियम (१) को खण्ड (घ) बमोजिम बढुवाद्वारा तृतीय श्रेणीको पद पूर्ति गर्दा जम्मा रिक्त पदहरूको पच्चीस प्रतिशतसम्म पदहरूमा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाद्वारा रिक्त पदको समूह वा उप-समूहसंग घनिष्ठ रूपले सम्बन्धित र श्री ५को सरकारले समय समयमा निर्धारित शैक्षिक योग्यता पुगेका कर्मचारीहरूमध्येबाट बढुवाद्वारा गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस उप-नियमको प्रयोजनको लागि घनिष्ठ रूपले सम्बन्धित भन्नाले समूह वा उप-समूहभित्र रिक्त रहेका राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीका पदहरूमा रही गर्नु पर्ने कामसित घनिष्ठ रूपले सम्बन्धित भएको हुनुपर्छ । उदाहरणार्थ: आर्कियोलजी समूहमा पदोन्नतिको लागि संभाव्य उम्मेदवार हुनलाई आर्कियोलजी तर्फ नै सम्बन्धित काम

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४६२

गरिरहेको हुनुपर्छ । त्यस्तै प्रिण्टिङ्ग (मुद्रण) समूहमा पदोन्नतिको लागि संभाव्य उम्मेदवार हुन मुद्रणसम्बन्धी काम गरिरहेको हुनुपर्छ ।

(५) तृतीय श्रेणीको रिक्त पदमा बढुवा हुने कुनै कर्मचारी रिक्त पदको समूह वा उप-समूहसंग घनिष्ठ रूपले सम्बन्धित छ छैन भन्ने प्रश्न उठेमा श्री ५ को सरकारबाट भएको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

५. नयाँ नियुक्तिः (१) स्वीकृत शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धित समूह वा उप-समूहमा नियुक्तिको लागि चाहिने न्यूनतम शैक्षिक योग्यता प्राप्त गरेको र निजामती सेवा नियमावली, २०२१ बमोजिम कुनै अयोग्यता नभएको व्यक्ति सेवाको सम्बन्धित समूह वा उप-समूहको तृतीय श्रेणीमा नयाँ नियुक्तिको लागि योग्य मानिने छ ।

(२) सेवाको तृतीय श्रेणीमा नयाँ नियुक्ति भएका प्रत्येक कर्मचारीलाई एक वर्षको परीक्षणकालमा राखिने छ र सो अवधिमा निजले श्री ५ को सरकारबाट निर्धारित गरिएको कुनै प्रशिक्षण पूरा गर्नु पर्ने वा परीक्षा दिनु पर्ने भएमा त्यस्तो प्रशिक्षण पूरा गरेको र परीक्षामा उत्तीर्ण भएको हुनु पर्नेछ ।

तर श्री ५ को सरकारले आवश्यक सम्झेमा कुनै कर्मचारीको परीक्षणकालको अवधि अर्को एक वर्षसम्म बढाउन सक्नेछ ।

(३) उप-नियम (२) बमोजिम परीक्षणकालमा राखिएका कुनै कर्मचारीको काम सन्तोषजनक छ र निजले उप-नियम (२) मा लेखिएका शर्तहरू पनि पूरा गरेको छ भने श्री ५ को सरकारले निजको नियुक्ति सदर गर्नेछ । नियुक्ति सदर नभएका कर्मचारीलाई सेवाबाट हटाइनेछ ।

(४) यी नियमहरूबमोजिम परीक्षणकालमा राखिएको कर्मचारीको नियुक्ति सदर भएमा सो परीक्षणकालमा रहेको अवधिलाई नोकरीको अवधिमा गणना गरिनेछ ।

(५) उप-नियम (१) बमोजिम सेवा अन्तर्गतका समूह वा उप-समूहहरूमा नयाँ नियुक्ति हुन आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता अनुसूची २ मा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

(६) श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी अनुसूची २ मा आवश्यक संशोधन गर्न सक्नेछ ।

६. सरूवाः कर्मचारीको शैक्षिक योग्यता र कार्य विशिष्टताको आधारमा बाहेक कुनै एक समूह वा उप-समूहको कर्मचारीलाई अर्को समूह वा उप-समूहमा सरूवा गर्न सकिने छैन ।

७. खारेजी र बचाउ (१) नेपाल शिक्षा सेवा (श्रेणी विभाजन, भर्ना तथा प्रमोशन) नियमहरू, २०२२ खारेज गरिएको छ ।

(२) यी नियमहरूमा लेखिए जतिमा यी नियमहरूबमोजिम र अरूमा निजामती सेवा नियमावली, २०२१ बमोजिम हुनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची – १

(नियम ३ को उप–नियम २ सित सम्बन्धित)

सेवा अन्तर्गतका समूह तथा उप–समूहहरू

१. टीचिङ्ग

२. जनरल एजुकेशन

यस समूहभित्र देहायका उप–समूहहरू रहनेछन्:–

(क) एजुकेशनल एड्मिनिष्ट्रेशन
(ख) साइन्स
(ग) म्याथम्याटिक्स
(घ) सोसियल स्टडिज
(ङ) एगृकल्चर (कृषि शिक्षा)
(च) इण्डष्ट्रियल एजुकेशन
(छ) इङ्गलिश
(ज) नेपाली
(झ) होम साइन्स (गृह विज्ञान)
(ञ) सेक्रेटरियल साइन्स
(ट) एडल्ट एजुकेशन
(ठ) संस्कृत

३. प्लानिङ्ग, रीसर्च एण्ड म्यानपावर
४. प्रिण्टिङ्ग (मुद्रण)
५. फिजिकल एजुकेशन
६. पेण्टिङ्ग एण्ड फोटोग्राफी
७. आर्कियोलजी
८. टेष्ट एण्ड मेजरमेण्ट एण्ड गाइडेन्स एण्ड काउन्सेलिङ्ग
९. लाइब्रेरी साइन्स

आधिकारिक छापा मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची– २

(नियम ५ को उप–नियम (५) संग सम्बन्धित)

समूह तथा उप–समूहको निमित्त आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता

क्र. सं.	समूह	आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता	कैफिय
१.	टीचिङ्ग (अध्यापन)	(क) उच्च क्षिक्षा–सम्बन्धित विषयमा स्नातकोत्तर (ख) माध्यमिक शिक्षा–स्नातक वा सो सरह	
२.	जनरल एजुकेशन	स्नातक वा सो सरह	
	(क) एजुकेशनल एड्मिनिष्ट्रेशन (शिक्षा प्रशासन)		
	(ख) साइन्स (विज्ञान शिक्षा)	विज्ञानमा स्नातक भई पाठ्यक्रम वा पाठ्य पुस्तक विषयमा घटीमा ५ महीनाको तालीम, वा प्रमुख विषय विज्ञान लिई शिक्षाशास्त्रमा स्नातक, वा सो सरह	
	(ग) म्याथम्याटिक्स	गणित विषय लिई स्नातक भई पाठ्यक्रम वा पाठ्य पुस्तक विषयमा घटीमा ५ महीनाको तालीम वा प्रमुख विषय गणित लिई शिक्षाशास्त्रमा स्नातक वा सो सरह	
	(घ) सोसियल स्टडिज	भूगोल, इतिहास, राजनीतिशास्त्र, अर्थशास्त्र मध्ये कुनै एक मुख्य विषय लिई स्नातक भई पाठ्यक्रम वा पाठ्य पुस्तक विषयमा घटीमा ५ महीनाको तालीम वा प्रमुख विषय सामाजिक शिक्षा लिई शिक्षा शास्त्रमा	

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	स्नातक वा सो सरह
(ङ) एगृकल्चर (कृषि शिक्षा)	कृषि–स्नातक वा प्रमुख विषय कृषि लिई शिक्षाशास्त्रमा स्नातक वा सो सरह
(च) इण्डष्ट्रियल एजुकेशन	औद्योगिक शिक्षामा स्नातक वा स्नातक भई औद्योगिक शिक्षा विषयमा घटीमा ९ महीनाको तालीम प्राप्त वा सो सरह
(छ) इङ्गलिश	मुख्य विषय अँग्रेजी भाषा लिई स्नातक भई पाठ्यक्रम वा पाठ्य पुस्तक विषयमा घटीमा ५ महीनाको तालीम वा प्रमुख विषय अँग्रेजी भाषा लिई शिक्षाशास्त्रमा स्नातक वा सो सरह
(ज) नेपाली	मुख्य विषय नेपाली लिई स्नातक भई पाठ्यक्रम वा पाठ्य पुस्तक विषयमा घटीमा ५ महीनाको तालीम वा प्रमुख विषय नेपाली लिई शिक्षाशास्त्रमा स्नातक वा सो सरह
(झ) होम साइन्स (गृह विज्ञान)	गृह विज्ञानमा स्नातक, वा गृह विज्ञान मुख्य विषय लिई स्नातक भई पाठ्यक्रम वा पाठ्य पुस्तक विषयमा घटीमा ५ महीनाको तालीम वा प्रमुख विषय गृह विज्ञान लिई शिक्षा शास्त्रमा स्नातक वा सो सरह

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ

	(ञ) सेक्रेटरियल साइन्स	सचिवालय विज्ञानमा स्नातक वा बाणिज्यमा स्नातक भई पाठ्यक्रम वा पाठ्य पुस्तक विषयमा घटीमा ५ महीनाको तालीम, वा सो सरह
	(ट) एडल्ट एजुकेशन	स्नातक भई प्रौढ शिक्षा पाठ्यक्रम वा पाठ्य पुस्तक विषयमा घटीमा ५ महीनाको तालीम वा सो सरह
	(ठ) संस्कृत	संस्कृतमा स्नातक वा संस्कृत मुख्य विषय लिई स्नातक वा सो सरह
३.	प्लानिङ्ग रिसर्च एण्ड म्यान पावर	तथ्याङ्क वा जनशक्ति विषय लिई अर्थ शास्त्रमा स्नातकोत्तर वा स्नातक भई तथ्याङ्क वा जनशक्ति विषयमा घटीमा ६ महीनाको तालीम प्राप्त वा सो सरह
४.	प्रिण्टिङ्ग (मुद्रण)	प्रेस इञ्जिनीयरिङ्गमा स्नातक वा सो सरह
५.	फिजिकल एजुकेशन	स्नातक भई शारीरिक शिक्षामा डिग्री वा डिप्लोमा प्राप्त वा स्वास्थ्य र शारीरिक शिक्षा मुख्य विषय लिई शिक्षा शास्त्रमा स्नातक वा सो सरह

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

६.	पेण्टिङ्ग एण्ड फोटोग्राफी	स्नातक भई पेण्टिङ्ग वा फोटोग्राफी वा रिप्रो-ग्राफीमा घटीमा ६ महीनाको तालीम प्राप्त वा पेण्टिङ्ग वा फोटोग्राफीमा स्नातक सरहको डिग्री वा डिप्लोमा प्राप्त वा सो सरह
७.	आर्कियोलजी	पुरातत्वमा स्नातकोत्तर डिग्री वा डिप्लोमा प्राप्त वा इतिहास वा संस्कृतिमा स्नातकोत्तर वा स्नातक भई पुरातत्व वा नृतत्व वा अभिलेख विज्ञान वा संग्रहालय विज्ञानमा डिग्री वा डिप्लोमा वा तालीम वा सो सरह
८.	टेष्ट एण्ड मेजरमेण्ट एण्ड गाइडेन्स एण्ड काउन्सेलिङ्ग	शिक्षाशास्त्रमा स्नातकोत्तर वा स्नातक भई टेष्ट एण्ड मेजरमेण्ट वा गाइडेन्स एण्ड काउन्सेलिङ्गमा घटीमा ६ महीनाको तालीम प्राप्त वा सो सरह
९.	लाइब्रेरी साइन्स	लाइब्रेरी साइन्समा स्नातक वा स्नातक भई लाइब्रेरी साइन्समा डिप्लोमा वा घटीमा ६ महीनाको तालीम प्राप्त वा सो सरह

आज्ञाले–
ईश्वरीलाल श्रेष्ठ
श्री ५ को सरकारको का. मु. सचिव

अधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

४७२
आधिकारिकतो मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।